

kommunfullmäktige
kommunstyrelsen
övriga nämnder
förvaltning

Program för samspelet mellan kommunen och civilsamhället

Fastställt av Kommunfullmäktige 2018-12-20

Program för samspelet mellan kommunen och civilsamhället

Jönköpings kommun har ett starkt civilsamhälle som på ett värdefullt sätt bidrar till kommunens mångfald av kultur, friluftsliv, idrott, bildningsverksamhet, trossamfund och social verksamhet. Jönköpings kommun vill utveckla samverkan med det civila samhället. Genom samverkan kan vi ta del av varandras kunskaper och erfarenheter för att möta gemensamma utmaningar.

Jönköpings kommun ser positivt på frivilligarbete/volontärskap. En öppen attityd till det civila samhället och ideella insatser ska finnas i all kommunal verksamhet.

Program för samspelet mellan kommunen och civilsamhället anger kommunens förhållningssätt till samverkan med det civila samhället. I programmet knyts styrande principer för mänskliga rättigheter samt kommunens vision och värdegrund samman med den faktiska samverkan som sker med civilsamhället. En konkret modell för strukturerad samverkan presenteras under namnet *Forum Civilsamhälle Jönköping*.

Vision 2030 (antagen av kommunfullmäktige 2018-02-22 § 41)

Jönköping 2030 är den stora kommunen med den lilla kommunens känsla av gemenskap och trygghet – där öppna mötesplatser och ett starkt civilsamhälle bidrar till att skapa en kommun för alla.

Värdegrund (antagen av kommunfullmäktige 2012-08-30 § 249)

Jönköpings kommun värnar om demokrati, jämställdhet och mångfald. Vi är emot diskriminering och förtryck i alla dess former och vi är för alla människors lika värde. Varje människa har ett unikt och okränkbart värde.

Jönköpings kommun ska kännetecknas av öppenhet och delaktighet. Det kräver att både kommunen och medborgarna tar ansvar för att göra Jönköping till en plats där alla kan trivas och känna sig välkomna.

Kommunens verksamheter ska bygga på medmänsklighet och respekt, den enskildes frihet, självbestämmanderätt och värdighet.

Civilsamhälle – En arena, skild från staten, marknaden och det enskilda hushållet, där människor, grupper och organisationer agerar tillsammans för gemensamma intressen. Inom denna arena verkar organisationer, sammanslutningar och andra aktörer, t.ex. nätverk, som är fristående från såväl stat, kommun och landsting som från det privata näringslivet. Familjen och det privata hushållet ligger utanför begreppet civilsamhälle såsom det används här.

Relationen till det civila samhället

Jönköpings kommuns grundsyn på relationen till det civila samhället vilar på följande principer:

▶ **Självständighet och oberoende**

Det civila samhället utgör både en förutsättning och ett uttryck för varje demokratiskt samhälle. Aktörer i det civila samhället formulerar sin verksamhet utifrån sin identitet och värdegrund. De ska kunna vara kritiskt granskande och verka självständigt i förhållande till kommunen.

▶ **Dialog**

En kontinuerlig dialog är en förutsättning för samverkan mellan kommunen och det civila samhället. Dialogen ska präglas av öppenhet, inkludering och tillgänglighet. Ur ett rättighetsperspektiv är det viktigt att personer som berörs av kommunal verksamhet ges möjlighet att tillvarata sina intressen genom sina intresse- eller brukarorganisationer. Dessa organisationer bidrar till ett samhälle där alla kan vara delaktiga.

▶ **Kvalitet**

Det civila samhällets aktörer avgör själva kvaliteten i den egna verksamheten. När det civila samhällets aktörer utför tillståndspliktig verksamhet eller verksamhet på uppdrag av kommunen ska de kvalitetskrav som anges i lagstiftning och som ställs av beställaren följas.

▶ **Långsiktighet**

Kommunen underlättar det civila samhällets planering genom att ha långsiktighet som grund. Kommunens samverkan med det civila samhället utgår från en bred politisk förankring, där principer och inriktning är kända.

▶ **Öppenhet och insyn**

Det ska vara enkelt för föreningar och organisationer att få kontakt med kommunens verksamheter. Tydlighet och enkelhet ska eftersträvas vid informationsförmedling och dialog. Samverkan mellan kommunen och det civila samhället ska bygga på tillgänglighet till information och vilja till öppenhet mot varandra och medborgarna om sina respektive verksamheter.

▶ **Mångfald**

Det civila samhället bidrar till mångfald genom att ge individen fler möjligheter att utöva sitt engagemang och sina intressen. Kommunen ska vara positiv till framväxt av nya aktörer samt olika former för samverkan och avtal.

Former för strukturerad samverkan

- Redan vilar ett ansvar på varje enskild nämnd/förvaltning att genomföra olika former av medborgardialoger och utveckla konkreta samarbeten utifrån de specifika frågeställningar som nämnden har att hantera. Likaså finns redan i dag en rad formella och informella samverkansformer i form av råd, nätverk, kommundelsutvecklingsgrupper och områdesgrupper. Detta arbete ersätts inte av de nya former för **strukturerad samverkan** med civilsamhället som beskrivs i detta program, utan värnas och utvecklas parallellt med arbetet inom ramen för det nya **Forum Civilsamhälle Jönköping**. Se översikt i bilaga 1.
- För att samverkan mellan kommun och civilsamhälle ska utvecklas och förbättras krävs samarbetsformer som präglas av delaktighet och dialog och som stödjer ett långsiktigt arbete. Centrala delar i den struktur som presenteras under samlingsnamnet **Forum Civilsamhälle Jönköping** är Samordningsgruppen, Storforum, Civilsamhällesnätverket, ett tydligt ägarskap på central kommunal nivå med modeller för regelbunden uppföljning och utvärdering samt tillgången till ett administrativt och kommunikativt stöd. Till detta kommer ett ansvar för nämnder och förvaltningsledningar att ha kunskap om omfattningen av samverkan med civilsamhället inom det egna ansvarsområdet.
- Sedan tidigare finns även de konkreta formerna för samverkan kring så kallat IOP (Idéburet Offentligt Partnerskap) fastställt av kommunstyrelsen. Se separat skrivning i *Policy för Idéburet Offentligt Partnerskap*.

FORUM CIVILSAMHÄLLE JÖNKÖPING – modell för samverkan

1. Samordningsgruppen

Samordningsgruppen har ett övergripande ansvar för att överblicka och sammanlänka alla de aktiviteter och samverkansformer som redan finns i samspelet mellan civilsamhället och kommunen. Samordningsgruppen har också till uppgift att skapa en långsiktig plan och tydliga mål för hur samverkan ska utvecklas och förbättras.

Gruppen fastställer själv sin arbetsordning och sina mötesformer, men ska sammanträda minst fyra gånger årligen. Det vilar på gruppens ansvar att planera för genomförandet av Storforum. Gruppen har också ansvar för att säkerställa att information om olika samverkansmöjligheter är lätt tillgänglig.

Gruppen består av två politiska företrädare (och två ersättare), som kommunstyrelsen väljer bland kommunstyrelsens ledamöter¹ samt tre tjänstemän² och fyra företrädare för civilsamhället, som utses av den Referensgrupp Civilsamhälle som redan idag finns knuten till det arbete som civilsamhällessamordnaren på kultur- och fritidsförvaltningen leder.

¹ En från majoritet, en från opposition.

² Civilsamhällessamordnaren, sekreteraresurs från Stadskontoret samt ytterligare en person från tjänstemännens Civilsamhällesnätverk alternativt från Kommunikationsavdelningen. Vid behov av ersättare kallar samordnaren annan företrädare från Civilsamhällesnätverket.

Referensgruppen har ansvar för att tillse att de fyra representanterna (och deras ersättare) speglar bredden i Jönköpings mångfacetterade civilsamhälle. Referensgruppen utser också en av de fyra som Samordningsgruppens vice ordförande. Referensgruppen är en öppen gemenskap, där antalet deltagare inte är begränsat³. Referensgruppen utvecklar själv formerna för sin nominerings- och urvalsprocess.

Samordningsgruppen har tillgång till sekreterarstöd och kommunikationsstöd från Stadskontoret. Civilsamhällessamordnaren ingår i kultur- och fritidsförvaltningens organisation.

Samordningsgruppens ordförande är den politiska företrädaren för majoriteten. Vice ordförande kommer från civilsamhället (se ovan). För att möjliggöra medverkan från ett större antal civilsamhällsföreträdare, är de fyras mandatperiod två år. Förtroendevalda har en fyraårig mandatperiod, medan tjänstemännens medverkan är kopplat till deras funktion i förvaltningsorganisationen.

Samordningsgruppens uppdrag är samverkan. Beslutsmandatet gäller organiseringen av det egna arbetet.

2. Storforum – öppet möte två gånger årligen

Två gånger årligen arrangerar Samordningsgruppen ett öppet dialog- och inspirationsmöte. Under namnet *Forum Civilsamhälle Jönköping* erbjuds en informell mötesplats för civilsamhällsföreträdare, företrädare för kommunens olika förvaltningar och politiskt förtroendevalda. Forum är öppet för alla civilsamhällesorganisationer i Jönköpings kommun. Forum sätter sakfrågor och gemensamma samhällsutmaningar i fokus, synliggör samverkan som redan sker och visar på möjligheter till nya former av engagemang. Forum kan därmed erbjuda delaktighet och en första kontakt för föreningar som inte sedan tidigare finns med i kommunens samverkansstrukturer.

3. Civilsamhälles-nätverket

Ett nätverk finns för kommunala tjänstepersoner som ofta har kontakter med civilsamhället. C-Nätverket har till syfte att samordna och utveckla kommunens arbete gentemot civilsamhället och utgöra en resurs för nämnder och förvaltningar i kunskapsinhämtning gällande civilsamhället.

C-nätverket leds och sammankallas av civilsamhällessamordnaren på kultur- och fritidsförvaltningen. Samordnaren ingår tillsammans med ytterligare två företrädare för nätverket i Samordningsgruppen (se ovan) och ansvarar för nätverkets rapportering till gruppen.

4. Central uppföljning

Kommunstyrelsen ansvarar för uppföljning av samverkan mellan civilsamhälle och kommun. En första utvärdering av modellen *Forum Civilsamhälle*

³ Vid intresse av att delta görs anmälan till civilsamhällessamordnaren på kultur- och fritidsförvaltningen.

Jönköping görs efter tre år, för att möjliggöra revideringar av arbetsformerna inför nästkommande mandatperiod. Särskilt fokus ska läggas på möjligheten till delaktighet för en bredd av organisationer och upplevelsen av tillgänglighet till kommunala samverkansstruktur och kommunala företrädare.

5. Nämndernas ansvar

Det åligger varje nämnd och förvaltningsledning att ha kunskap om omfattningen av samverkan med civilsamhället inom nämndens ansvarsområde. I detta arbete är individerna i C-nätverket viktiga resurser (se ovan).